

ROK 1965

Príroda

Niekoľko predchádzajúcich rokov sa na seba podobalo. Rok 1965 je inakší. Rok začal bohatými snehovými zrážkami a i keď na čas sneh pustil, zima neustúpila a trvala až do polovice marca. Celý rok možno charakterizovať ako rok mokrý, pretože každú chvíľu pršalo. O to väčšie nároky boli kladené na poľnohospodárov, aby v tak nepriaznivom období správne a načas obrobili pole. Druhou črtou prírodných javov tohto roku bola mimoriadne nízka teplota počas celého roku, leto nevynímajúc. Úroda sa začala zberať až 5. augusta. V lete sa takmer nedalo kúpať (vonku). Už v druhej polovici októbra poklesli teploty pod bod mrazu. Na Martina, ktorý znovu prišiel na bielom koni, ako starí ľudia hovoria, zamrzlo a viacej už nerozmrzlo. Zveri v chotári, napriek starostlivosti poľovníkov, ubúda. Bude to zrejme vysokou chemizáciou a mechanizáciou poľných prác. V tomto roku v jeseni prišla do obce poľovať na zajace skupina francúzskych občanov. Celkom zostrelili 130 zajacov, nedá sa však povedať, že boli dobrí strelci, skôr naopak. Zvýšil sa iba stav srnčej zveri, odhadom asi na 60 kusov.

Výstavba

Vo výstavbe obce uplatňuje MNV zásadu zastavovať doposiaľ nezastavané plochy – medzery medzi domami v rôznych častiach obce. V tomto roku bolo vydaných 7 povolení k stavbe rodinného domku. Tohto roku už po šiesty raz sa mala začať výstavba školy, bola však odložená. Podobne bola odložená prístavba k „pálenici“. Začala sa stavať budova pohostinstva Jednoty. Bohužiaľ, rozsahom výstavby a projekt nebude architektonickým prínosom k vzhľadu obce. Rozsiahlu stavbu prevádza i v tomto roku JRD výstavbou sociálneho strediska JRD. Bude to skutočne pekná a účelná stavba. Tempo jej výstavby je pomalé, pretože často nedostať potrebný materiál.

Národný výbor v tomto roku pokračoval v úsilí o záchranu miestneho parku. Pri vchode do parku bola vybudovaná vkusná lávka, v parku sa odstraňovali nevhodné dreviny a štrkovali chodníky. Dozor v parku i naďalej nezodpovedá potrebám. V tomto roku bola zvonku ukončená oprava kostola a jeho okolia nákladom 70 630 Kčs, podstatnú časť peňazí zozbierali veriaci na tento účel. Veľmi pekne bola tiež upravená bývalá hrobka na márnicu. Celé okolie kostola a hrobky patrí k najkrajšie upraveným miestam v obci.

Hospodárstvo

V obci sa nachádza závod Slovenských škrobární. Aby bol prehľad o vzniku a vývoji tohto závodu, zohnal som niekoľko údajov. Pôvodne to bola pálenica na pálenie liehu, najstarší písomný záznam o nej som získal z roku 1870. Je zrejme, že existovala i pred touto dobou. Roku 1895 bola prestavovaná a v roku 1918 bola modernizovaná. V roku 1938 bola prevedená rekonštrukcia. V roku 1945 pri prechode frontu bola zdemolovaná, vykradnutá a tak stála až do roku 1947, kedy v nej bol založený Roľnícky družstevný liehovar. Tento bol v roku 1953 znárodnený a pričlenený k závodom Kvasného priemyslu v Trenčíne. Až do tejto doby bola v pálenici spracovaná repa na lieh. Koncom roku 1959 bola v pálenici prevedená skúška – pokus o výrobu kukuričného gluténu. V roku 1960 prevzali pálenicu Slovenské škrobárne v Trnave a stala sa pobočným závodom.

Dnes tento závod vyrába rafinovaný kukuričný glutén, ktorý je surovinou pre výrobu liečiv a na výrobu polievkového korenia. Ako vedľajší produkt sa vyrába lieh. V tomto roku sa

vyrobilo 390 ton gluténu a 2700 hektolitrov liehu – produkcia spolu sa 6,5 milióna korún. V závode je 25 zamestnancov a v tomto roku sa pripravuje rozšírenie závodu o výrobu bakteriálnych amyláz. Najväčším závodom v obci je JRD – zamestnáva 406 osôb. Cez nepriazeň počasia – časté dažde, výskyt škodcov a nákazlivých chorôb rastlín i zvierat – dosiahlo mimoriadne dobré ekonomické výsledky. Zdôvodňovať ich netreba, pretože tento jav je v JRD trvalý a má stúpajúcu tendenciu. Je založený na správnych ekonomických základoch – znamená to, že každý dostáva toľko, koľkým úsilím sa na práci JRD podieľa. Prirodzene, i tu sú značné rezervy a nie všetko sa už robí dokonale. Nájdu sa vždy menšie kúsky pôdy nevyužitú, cestu sú hodne širšie, než to vyžaduje potreba a pod.

Družstvo v tomto roku významne prispelo ku kultúrnejšiemu životu svojich členov tým, že mnohým umožnilo rekreácie a oddych v kultúrnych centrách štátu. Tiež poradením zájazdov napr. do Rakúska, Maďarska, NDR ale i po Slovensku. Významne pomohlo občanom aj družstvu Kolárovo, ktoré bolo postihnuté povodňou. Na tento účel venovalo JRD 20 tis. Kčs v hotovosti, postavilo jeden rodinný domček, ďalej darovalo krmivo a poskytlo prístrešie pre dobytok, odsunutý z postihnutej oblasti.

Štátne majetky: na bývalom statku Hlineckého a Holuba hospodára štátne majetky, oba statky sú spolovice zničené, ošarpané, pôsobia nedobrym dojmom a i výsledky hospodárenia sú omnoho nižšie.

Obchod

Je naďalej na nízkej úrovni. I keď sa všeličo zmenilo k lepšiemu, nedostatkov je stále veľa. Chýba mnoho druhov tovaru, niekedy sa ujde iba úzkemu okruhu ľudí. Zlá je kvalita chleba, nevyhovujúce priestory a pod. Jediným slušným miestom pre obchod je budova bývalého Potravného družstva. Ostatné predajne sú pod úroveň 20. storočia! Prečo? Pretože nieto súťaže – konkurencie. Tržby stúpili, ale zásluhou JRD, pretože ľudia dostali vyššie odmeny. (nasleduje prehľad tržieb týchto predajní: Potraviny 1, Potraviny 2, Mäsa, Mliekáreň, Textil, Priemyselný tovar, Liehoviny a Bufet, spolu 8 881242 Kčs.).

Školstvo a kultúra

Na ZDŠ nastali tieto zmeny: odišli Kodríková, Rusnák, Števíková, do obce prišli od septembra 1965 manželka Galádová – Ondrej a Sylvia, rod. Jankovičová, ktorá pochádza z našej obce. Na škole bolo 576 žiakov. Žiaci školy odohrali 2 divadelné predstavenia „Zlatý vrch“ nacvičila súdružka Čaplová, skúšky „Čerta Belinka“ nacvičoval učiteľ Bohunický. Škola sa i naďalej tiesni v nevyhovujúcich budovách.

Významným kultúrnym činiteľom v obci je kino. V tomto roku malo 30 tis. návštevníkov. Kvalita obrazu a zvuku je dobrá. Hralo sa mnoho dobrodružných filmov, najmä západonemeckých, anglických a iných. Časť mladých ľudí má v kine i pred kinom nevhodné poznámky a chovanie. V kine pískajú, kričia, ba sa i pobili.

Knižnica mala v tomto roku 1800 zväzkov kníh rôzneho druhu. Čitateľov bolo 360, z toho 150 dospelých, výpožičiek bolo 4 tis. Vedúcou knižnice je Štefánia Škodová. V obci je rozšírený predaj novín a časopisov. Predáva sa 800 kusov periodík, z toho 500 kusov denníkov. Predaj organizuje pošta. Významnými kultúrnymi podujatiami v obci boli oslavy 20. výročia oslobodenia, výročie založenia straníckej organizácie v obci. Obe boli doplnené vhodným kultúrnym programom. V tomto roku sa po prvý raz uskutočnil v obci Beethovenov koncert 21. apríla 1965. Beethovenove skladby predviedli poslucháči Štátneho konzervatória v Bratislave. Prekvapila hojná účasť občanov, tiež sviatočné oblečenie a nadšené prijatie

programu. Pred koncertom sa uskutočnila na MNV porada o tom, ako postupovať pri záchrane umelecko-historickej pamiatky kaštieľa i parku. Porady sa zúčastnili miestni okresní funkcionári i pracovníci SNR. V tomto roku bolo tiež predvedených niekoľko divadelných predstavení z okolia. Najviac sa páčila hra „Zavrhnutá“ v podaní divadla z Hlohovca. Ku kultúrnym pomerom treba dodať tiež to, že o našej obci sa písalo často v novinách a časopisoch rôznych druhov v súvislosti s vynikajúcimi úspechmi nášho JRD, alebo v súvislosti s pobytom L. van Beethovena v našej obci, napr. v Pravde, Smene, Predvoji, Kultúrnom živote a pod.

Obyvateľstvo

v tomto roku sa narodilo 59 občanov, zomrelo 25 a sobášov bolo 25, rozvod nebol žiadny, ani sa nenarodilo nemanželské dieťa. Tento rok zomrelo pomerne veľa starších ľudí, pretože bolo chladné a vlhké počasie, ktoré neznášajú astmatici a tiež pre hojný výskyt chrípky. Najrozšírenejšie choroby boli: chrípka, angína, astma, bežné choroby zlomeniny, úrazy srdcové a cievne choroby, tiež výskyt rakoviny stúpa. Vraždy ani sebevraždy v tomto roku neboli. Krádeže boli iba menšieho rozsahu, rozšírené sú iba poľné krádeže. Z náhlych úmrtí je významný prípad Fr. Hutára, ktorý zahynul, tragicky pri výstavbe rodinného domku (privalila ho stena). občanov tiež vzrušili náhle úmrtia niekoľkých mladších osôb, napr. E. Poláčkovej (34 r.), M. Bachratého, H. Zacharovej (46 r.) a i.

Sociálne pomery

Sociálne pomery sú rôzne, každý kto chce pracovať, má možnosť pracovať a slušne žiť. Faktom je, že občania začali príliš držať na parádu a prestíž. Čo má jeden, chce mať okamžite aj druhý. Nech je to v byte alebo v obliekaní. Práčky a rádiá sú bežné a iba niekoľko málo domácností je bez nich. V obci je 360 televízorov, 520 rádii a 20 áut. Bicykle sú v domoch 2 i 3. V obci je viac ako 1000 majiteľov vkladných knižiek, na ktorých majú podľa informácie Štátnej sporiteľne vložených 6,5 milióna Kčs. V obci je 316 dôchodcov, ktorí dostávajú dôchodok v sume 1, 52 milióna Kčs. Nižšie dôchodky majú družstevníci a bývalí poľnohospodárski robotníci. Družstevníkom dôchodcom družstvo dopláca určitú sumu na dosiahnutie životného minima. Títo však okrem dôchodku zväčša pracujú, čím si zvyšujú svoje príjmy. Mzdy v tomto roku stúpili na JRD, u ostatných pracovníkov zostali takmer na rovnakej úrovni. Ceny niektorých maloobchodných tovarov mierne stúpili. Životnú úroveň niekoľkých rodín v obci znižuje požívanie väčšieho množstva alkoholu.

Verejno-politické pomery

Zmeny vo vedení obce a JRD nenastali. Národný výbor mal na rok 1965 príjmy 249 925 Kčs a výdavky 226 863 Kčs. Najväčšiu položku vo výdavkoch tvorili výdavky na školstvo, úpravu parku, na akciu „Z“ (zveľadenie obce). ZO KSS pri JRD má 28 členov, členov strany žijúcich v obci je 140. Schôdze neboli zvlášť silno navštevované. Zvyčajne prišlo viac členov pri prejednávaní dôležitých problémov. V tomto roku možno kladne hodnotiť činnosť Československého červeného kríža, Osvetovej besedy i Československého sväzu mládeže.